

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Gummerus Katri
Väkeväinen Johanna

Kehittämishanke

**Floristin ammattitutkintoon ja sisustusalan
ammattitutkintoon valmistavat koulutukset**

Opetussuunnitelmien laatiminen

Työn ohjaaja Seppo Janhonen
Tampere 04/2012

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Opettajankoulutuksen kehittämishankesuunnitelma
Gummerus Katri, Väkeväinen Johanna
Floristin ammattitutkintoon ja sisustusalan ammattitutkintoon valmistavat koulutukset
26 sivua + 12 liitesivua
Huhtikuu 2012
Työn ohjaaja Seppo Janhonen

TIIVISTELMÄ

Tämän kehittämishankkeen tarkoitus oli muodostaa kahden käsityöalan opetussuunnitelmat. Floristin ammattitutkintoon ja sisustusalan ammattitutkintoon valmistavat koulutukset ovat vakiinnuttaneet asemansa oppilaitostemme aikuiskoulutuksessa ja tämän vuoksi tälle työlle oli tarvetta. Tähän tuotokseen otettiin alkuun mukaan opetussuunnitelmien laatimisen perusteet, jotta lukijalle selviäisi mistä tässä työssä on kysymys. Oppimisympäristöajattelu oli tärkeä pedagoginen ja didaktisia suuntaviivoja opetuksen tuottava lähestymistapa, jonka avulla molempien käsityöalojen opetusta toteutetaan. Oppimisympäristöt oli rajattu kolmen oppimisympäristön perustyyppin sisälle, niiden käsityöalojen kannalta parhaiden didaktisten sisältöjen vuoksi. Tuotoksessa käsiteltiin myös kestävä kehityksen näkökulmaa ja niitä opetuksellisia mahdollisuuksia, joilla voi lähestyä kestävä kehityksen juurruttamista kaikkeen opetettavaan sisältöön. Tuotoksen loppuosaan sijoitettiin alojen ammattitutkintojen muodostumista kuvaavat sisällöt ja valmistavan koulutuksen opetuksen tavoitteet.

Parityönä toteutettu kehittämishanke oli haasteellinen toteuttaa. Materiaalin rajaaminen ja sen valitseminen oli alkuvaiheessa vaikeaa. Käsityöammattien yleensä käytännönläheinen opetus asetti myös omat haasteensa työn alussa. Kokonaisuuden sisältö muokkautui kuitenkin helposti, sillä tuotokseen haluttiin konstruktivistista lähestymistapaa ja näin käsityöaloille soveltuvaa pedagogista ajattelumallia, jolla opettajan rooli muuttui enemmän ohjaavammaksi. Opiskelija nähtiin itseohjautuvana työskentelijänä, joka pystyi itsenäisesti hankkimaan tietoa eri lähteistä. Kestävä kehitys tuli luonnollisena osana mukaan työhön, sillä se nähtiin merkittäväksi tekijäksi tulevaisuuden yritysmaailmassa ja opiskelijoiden arvojen muodostumisessa. Tämä kehittämishanke tehtiin palvelemaan kahden käsityöalan opetusta ja antamaan myös opettajalle mahdollisuuden tarkastella omaa pedagogista toimintaansa. Tuotoksen tarkoituksena oli muodostaa opetussuunnitelmat kahdelle alalle ja palvella kumpaakin työkaluna opettajan arjessa. Tämän työn sisältö antaa uudenlaisen lähestymistavan Floristiikan ja sisustusalan opetukseen, tuoden niihin tärkeitä ja merkityksellisiä lähtökohtia ja sisältöjä.

Sisällysluettelo

1 Johdanto	4
2 Opetussuunnitelman tavoitteet	5
3 Opetussuunnitelma	6
3.1 Arvojen yhteys opetussuunnitelmaan	7
3.2 Arvojen vaikutus ammatillisessa koulutuksessa	8
3.3 Arviointi opetussuunnitelmassa	9
4 Oppimisympäristöajattelu	10
4.1 Kontekstuaalinen oppimisympäristö	11
4.2 Osittain avoin ja suljettu oppimisympäristö	12
4.3 Teknologiapohjainen oppimisympäristö	13
5 Kestävän kehityksen näkökulma floristiikan ja sisustusalan koulutuksessa	14
5.1 Kestävän kehityksen opetuksen tavoitteet	15
5.2 Näkökulmia ympäristökasvatukseen	16
5.3 Ekologinen kehitys	17
5.4 Taloudellinen kehitys	17
5.5 Sosiaalinen kehitys	18
5.6 Kulttuurinen kehitys	18
6 Floristin ammatin kuvaus	19
6.1 Floristin ammattitutkinnon muodostuminen	20
7 Sisustajan ammatin kuvaus	21
7.1 Sisustusalan ammattitutkinnon muodostuminen	22
8 Arviointi	24
8 Yhteenveto	25
9 Lähteet	26
Liite 1: Floristien koulutuksen opintokokonaisuuksien jakautuminen opetuksessa opintojaksoittain ja oppiaineittain	27
Liite 2: Asiakaspalvelu ja markkinointi	28
Toteuttamistavat	29
Liite 3: Kukkasidonta ja tilakoristelu	30
Liite 4: Vihersisustus	31
Liite 5: Yrittäjäyys	32
Liite 6: Kukkasidonnan portfolio	33
Liite 7: Sisustus- ja huonekalutekstiileihin suuntautuneen koulutuksen opintokokonaisuuksien jakautuminen opetuksessa opintojaksoittain ja oppiaineittain ..	34
Liite 8: Sisustusalan yhteinen ammattitaito	35
Liite 9: Sisustus- ja huonekalutekstiilit	36
Liite 10: Jaksosuunnitelma	37
Liite 11: Jaksosuunnitelma	38

1 Johdanto

Tämän työn tarkoitus on laatia kahden käsityöammattin opetussuunnitelmat ja niiden tärkeimmät opetukselliset suuntaviivat. Opetussuunnitelmille on tarvetta sillä molemmat koulutukset ovat vakiinnuttaneet oman asemansa yhdeksi koulutustarjonnan osaksi aikuiskoulutuksen sektorilla. Opetussuunnitelmien lähtökohtana on asettaa sisältö vastaamaan työelämän nykyaikaisia vaatimuksia ja tukea oppijaa oman opiskelunsa konstruoijana sekä toteuttajana.

Alussa käsitellään oppimisympäristöjen perustyyppisiä ja niiden antamia mahdollisuuksia opetuksessa sekä seuraavassa luvussa kestävä kehityksen merkitystä nykyaikaisessa opetuksessa. Tässä tuotoksessa tullaan esittämään myös floristin ammattitutkinnon ja sisustusalan ammattitutkinnon opetuksen oppilaitoskohtaiset oppisisällöt, joiden avulla kouluttaja voi tarkistaa opetettavien asioiden pääkohtia.

Käsityöammattien kuljettaminen rinnakkain yhteisessä tuotoksessa laajentaa molempien alojen opetuksellista sisältöä ja antaa opettajalle mahdollisuuksia lähestyä omaa ammattialaansa useammasta näkökulmasta. Vaikka opetukselliset sisällöt, opetuksen ammatilliset tavoitteet ja opintoviikkojen määrät ovat erilaisia, didaktisesti molempia aloja voidaan lähestyä samalla tavalla ja voidaan todeta oppimisen välineiden olevan lähellä toisiaan. Kummassakin korostetaan opiskelijan omaa roolia oppimisessa ja tiedon hankinnassa, sekä löydetyn tiedon hyödyntämistä ja soveltamista omassa työssään. Tällä kokonaisuudella halutaan tuottaa käsityöammattien opettamiseen lisää pedagogista sisältöä ja tarkoituksenmukaista lähestymistapaa opetettaviin oppiaineisiin.

Kädentaitoja opettaessa usein keskitytään enemmän opetettavaan sisältöön ja mahdollisimman ammattitaitoiseen sekä korkeatasoiseen käsityösuoritukseen. Käsityöammattien koulutuksessa tulisi opettajan roolia muuttaa enemmän ohjaavaan suuntaan, jotta opiskelijoiden oma ongelmanratkaisutaito kehittyisi. Tämä kokonaisuus antaa opettajalle työkaluja ja mahdollisuuden reflektoida sekä kehittää omaa työskentelyään. Molemmista aloista löytyy tuotoksen lopusta liitteenä ns. tuotekortit, joista selviää tarkemmin opetettavien kokonaisuuksien sisällöt, materiaali on johdettu vastaamaan ammattitutkinnon perusteiden mukaisia tutkinnon osia.

2 Opetussuunnitelman tavoitteet

Näyttötutkintoihin valmistavan koulutuksen ja siihen liittyvän työssäoppimisen on tarkoituksena antaa valmiudet ammattitutkinnon suorittamiseen pääsääntöisesti valmistavan koulutuksen kuluessa. Koulutus ja siihen liittyvät tutkintotilaisuudet on jäsennetty tutkinnon perusteiden mukaisesti. Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia ja muodostuvat työelämästä ja sen kehittymistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista. Valmistavassa koulutuksessa on tärkeää keskittyä laaja-alaisen osaamisen ja monipuolisten toimintaprosessien hallintaan.

Tavoitteena on tämän kokonaisuuden avulla antaa pedagoginen suuntaviiva opetukseen ja työkaluja käsityöammatin omaksumiseen. Opetussuunnitelmat on toteutettu niin, että sen avulla opettaja pystyy opettamaan oman erityisosa-alueensa ja hyvän vuorovaikutuksen kautta luomaan oppimistilanteesta oppimista edistävän. Tässä tuotoksessa oppija nähdään pitkälti tiedon aktiivisena käsittelijänä, joka pystyy itse löytämään ongelmiin ratkaisuja. Opettaja toimii erilaisten yhteistoiminnallisten harjoitteiden avulla opiskelijoiden motivoijana ja näin kannustaa oppijaa ymmärtämään opitun asian merkityksellisyttä sekä tukee oppijan kasvua ammattilaiseksi.

Projektityöskentelyt ja erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen antaa opiskelijalle valmiutta kansainvälisyyteen sekä kykyä toimia paremmin ryhmissä ja erilaisissa työyhteisöissä. Kestävän kehityksen kulkeminen mukana kaikessa opittavassa sisällössä tuo nykyaikaisen ympäristöajattelun mukaan koulutukseen ja näin mahdollistaa sen hyödyntämisen yhtenä kilpailukeinona myös yrity maailmassa.

3 Opetussuunnitelma

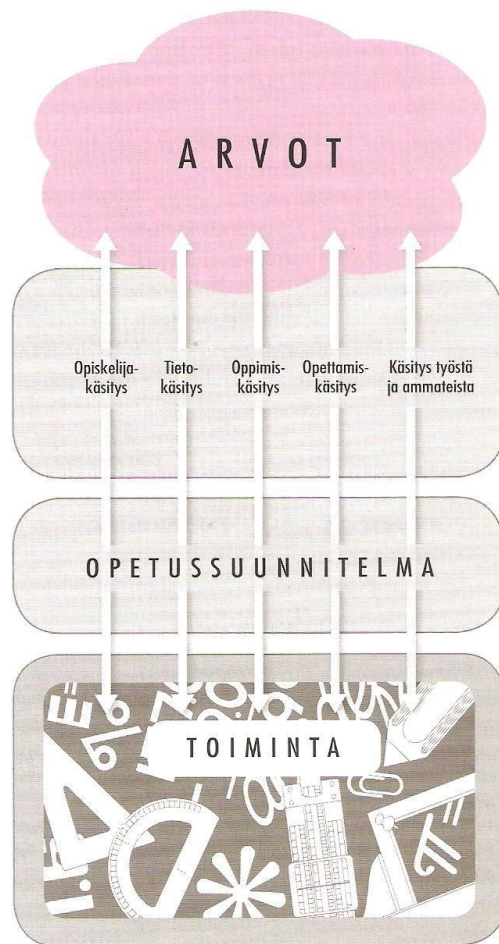
Uusikylä ja Atjonen toteavat, että yksi keskeisimmistä opiskelua ohjaavista asiakirjoista on opetussuunnitelma. Siinä ilmaistaan kyseisen oppilaitoksen tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin periaatteet. Usein siinä otetaan jollakin tavalla kantaa myös opetusmenetelmiin, vaikka niiden valinta kuuluu periaatteessa opettajien toimintavapauteen. Opetussuunnitelma laaditaan kirjallisena ja se hyväksytetään virallisessa hallintoelimessä valtakunnallisesti, kunnittain tai oppilaitoksittain. Opetussuunnitelmat jaotellaan kirjoitettuihin, toimeenpantuihin ja toteutuneisiin opetussuunnitelmiin. (Uusikylä & Atjonen 2005, 50.)

Uusikylän ja Atjosen mukaan tärkeiden päämäärien osoittamisen ja oppimisen tukemisen lisäksi opetussuunnitelma on asiakirja, joka toimii hallinnon ja hallinnoinnin apuvälineenä. Se säätelee esimerkiksi, minkä verran ja mihin koulu saa rahaa, millaisia tutkintoja tai todistuksia se voi myöntää, millaisia opettajia sen kannattaa palkata tai jopa millaisia oppilaita se onnistuu houkuttelemaan. (Uusikylä & Atjonen 2005, 50)

Opettajat tekevät oman tulkintansa omassa kontekstissään valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteista, miten sitä sovelletaan omassa koulussa, tällöin puhutaan toimeenpannusta opetussuunnitelmasta. Käytännön tasolla opettajat laativat oppimistehtävät oppimistavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Toimeenpannun opetussuunnitelman soveltamisessa huomioidaan oppilaiden motivaatio ja oppimisen edellytykset sekä koulun materiaaliset puitteet toteavat Uusikylä & Atjonen (2005, 55). Tässä kohdin näkyväksi tulevat koulukohtaiset arvot ja painotukset kuten kestävä kehitys tai taidepainottuneisuus. Myös kansainvälinen toiminta ja projektityöskentelyn mahdollisuus vaikuttavat toteutussuunnitelman laadintaan. Käytännön toteutuksen jälkeen opettajat arvioivat oppimisen tuloksia sekä oppilaiden että opettajien näkökulmasta ja muokkaavat havaintojensa perusteella opetussuunnitelmaa. Opetussuunnitelma siis elää ja päivittyy jatkuvasti, elintärkeää on opettajien täydennyskoulutus ja tiivis yhteistyö työelämän kanssa. Tärkeitä ovat myös opettajien työelämäjaksot.

3.1 Arvojen yhteys opetussuunnitelmaan

Opetussuunnitelman laadintaan vaikuttavat arvot. Käsitteet opiskelijasta, tiedosta, ja oppimisesta luovat pohjan opetussuunnitelman laadinnalle. Tärkeää on tiedostaa käsitykset opiskelijasta, millainen on meidän opiskelija, miten opiskelija tietoa käsittelee, mistä hän sitä etsii ja miten hän kykenee suhtautumaan kriittisesti tietoon, miten opiskelija oppii. Kyetäksemme laatimaan tehokkaita opetussuunnitelmia meidän tulee kyetä arvottamaan työ ja ammatit oman ammattialan kontekstissa. Mihin opiskelijat työllistyvät valmistuttuaan, millaista osaamista menestyäkseen tämän päivän ammattilaisen tarvitsee. Alla olevassa kuviossa nähdään opettaminen arvojen kautta vuorovaikutteisesti, miten meidän tulee opettaa ja suhtautua oppijaan, millaisia oppimismenetelmiä meidän tulee valita saavuttaaksemme parhaat mahdolliset oppimistulokset.

Kuvio 1. Arvojen yhteys opetussuunnitelmaan (Hätönen 2006,34).

3.2 Arvojen vaikutus ammatillisessa koulutuksessa

Arvojen selkeyttämien ja niiden ulottaminen käytännön toimintaan on oppilaitosyhteistyön yhteinen tehtävä. Koulutuksen yhteisten arvojen lisäksi ammatillisessa koulutuksessa keskeistä on myös eri alojen ammatillisen toiminnan arvot, niiden pohdinta ja sisällyttäminen opiskeluun. Keskeiset arvot vaikuttavat käsitykseen opiskelijasta, työstä, ammasteista, oppimisesta, tiedosta ja opettamisesta. Niiden käsitysten pohjalta voidaan laatia koulutuksen järjestäjän visio ja päättää profiloitumisesta, Hätönen (2006, 33–34)

Oppimistulokset voivat poiketa ennakkoon tarkoitetuista ja suunnitelluista tuloksista. Silloin puhutaan piilo-opetussuunnitelmasta, Uusikylä & Atjonen (2005, 55). Kädentaitojen aloilla opiskelu on usein projektiluontoista, jolloin ennakkoon laadittujen oppimistavoitteiden ohella syntyy paljon ns. piilo-oppimista. Projektit vahvistavat paljon esim. projektinhallintakykyjä, kokonaisuudenhallintakykyjä, yhteistyötaitoja, vastuunottamista ja päämäärätietoisuutta, kykyä ratkoa kohdalle tulevia ongelmia luovasti ja ennakkoluulottomasti.

Koko lukuvuotta koskevaa opetussuunnitelmaa täydentämään laaditaan yksityiskohtaisempia jaksosuunnitelmia. Uusikylä ja Atjonen (2005, 66) jaottelevat ne laajuuden ja sisältöjen mukaan viikon, pari viikkoa tai kuukauden mittaisiksi ja sisältäen tavoitteita, oppimateriaaliviitteitä, integraatioehdotuksia sekä kaavailuja eri aiheisiin soveltuvista opetusmenetelmistä tai työtavoista. Käytännön esimerkki jaksosuunnitelmasta on tämän kehittämishankkeen liitteenä.

Ammatillisten oppilaitosten tehtävänä ammattitaitoisen työvoiman kouluttajana vaatii opetussuunnitelmilta työelämän käytännön tarpeiden tunnistamista ja huomioon ottamista. Uusikylän ja Atjosen (2005, 54) mukaan tämän päivän opetussuunnitelmissa painotetaan kansainvälistymistä sekä hyviä tieto- ja viestintätekniisiä taitoja. Esimerkiksi tuotesuunnittelun oppimisessa hyödynnetään erilaisia tietokoneavusteisia suunnitteluohjelmia. Tärkeää on kuitenkin käsitellä opiskeltava opintokokonaisuus ammatillisessa todellisessa kontekstissa. Kädentaitojen aloilla saattaa olla perusteltua tietokoneavusteisen suunnittelun ohella painottaa oman käden jälkeä koko opintoprosessin ajan aina suunnittelusta valmistamiseen ja viimeistelyyn saakka.

3.3 Arviointi opetussuunnitelmassa

Tärkeä osa opetussuunnitelmaa on säädöksiin ja asetuksiin perustuva arviointi. Arvioinnin tulee olla kannustavaa, kattavaa, säännöllistä ja tulosten parantamiseen tähtäävää. Se toimii oppimisen pedagogisena ohjaajana ja tukena. Onkin loogista, että jos opetussuunnitelmassa kuvataan tavoitteet, myös niihin pääsemistä pitää tarkastella. Yhä enemmän tarvitaan myös opiskelijoiden itsearviointia, johon opetussuunnitelman perusteissakin kannustetaan. Kädentaitojen aloilla sovellettava kolmiportainen arviointiasteikko löytyy tämän kehittämishankkeen kohdasta arviointi.

Uusikylän ja Atjosen (2005,68) tapaan voidaan todeta, että opetukseen sisältyy aina luovuuden ja yllätyksellisyyden momentti, joka tulee hyväksyä ja jota ei voi etukäteissuunnittelulla kokonaan eliminoida. Luovuus ei tietenkään sulje pois suunnittelun tarvetta, mahdollisuutta eikä velvollisuutta. Kun suunnitelma on laadittu, tiedetään paremmin, mistä on poikettu ja mitä pedagogisia seurauksia poikkeamilla voi olla myöhemmälle työskentelylle.

4 Oppimisympäristöajattelu

Oppimisympäristöajattelu pohjautuu konstruktivistiseen ja ongelmalähtöiseen ajatteluun. Tässä korostetaan sitä, että oppimisen lisäksi kyky hankkia uutta tietoa ja arvioida sitä on tärkeää. Opiskelun lähtökohtana ovat todelliset ongelmat eivätkä erilliset teoriasisällöt (Manninen, Burman, Koivunen, Kuittinen, Luukannel, Passi, Särkkä 2007, 55). Opetustilanteessa voidaan hyödyntää erilaisia case tapauksia työelämästä, joiden avulla saatetaan oppijaa ymmärtämään paremmin opittavan asian sisältöä. Näiden avulla pystytään ohjaamaan opiskelijaa ja tuetaan sosiaalisen vuorovaikutuksen syntymistä.

Usein lähdeaineistoissa viitataan erilaisiin mahdollisuuksiin lähestyä oppimisympäristöajattelua. Lukija pääsee refleктоimaan kirjoittajan määrittämää sisältöä useammasta eri näkökulmasta ja omien päätelmien kautta tekemään johtopäätöksiä kirjoitetusta tekstistä ja sen kontekstin sopivuudesta ja esityskielestä.

Työpaikat ovat tärkeitä oppimisympäristöjä ja niiden merkitys oppimisessa on voimakkaan korostunut. Työssäoppiminen mahdollistaa opiskelijalle keinon integroitua oman alan toimintakulttuuriin ja antaa mahdollisuuden ammatilliseen kasvuun. Opiskelun aikana perustetut erilaiset ns. harjoitusyritykset tai yrittäjyyttä tukevat projektit, joita opiskelijat pyörittävät oikeasti antavat kontekstuaalisen oppimiskäsityksen mukaisen mahdollisimman aidon ympäristön oppimiselle ja jälkepäin mahdollisuuden soveltaa opittua asiaa oikeassa työelämässä.

Opettajalla on työssään mahdollisuus hyödyntää yhteistyötä yritysmaailman kanssa ja erilaisten didaktisten keinojen avulla rakentaa monimuotoisia oppimisympäristöjä ja toimia niiden aktiivisena kehittäjänä. Käsityöammateissa mahdollisimman oikeata jäljittelevät oppimisympäristöt ja oppimistilanteet saattavat oppijaa oppimaan paremmin, sekä tuottavat motivaatioita oppimiseen. Ylipäätään on kysymys opiskeluprosessin suunnittelusta ja sen tukemisesta erilaisilla oppimisympäristön elementeillä (Manninen, Burman, Koivunen, Kuittinen, Luukannel, Passi, Särkkä 2007, 41). Erilaisten oppijoiden huomioiminen oppimisympäristöajattelussa ja opetuksen suunnittelussa helpottaa opiskelijan tiedon omaksumista ja sen siirtämistä käytäntöön.

4.1 Kontekstuaalinen oppimisympäristö

Opiskelu siirretään todellista jäljitteleviin ympäristöihin ja pyritään luomaan mahdollisimman reaalityöelisuutta vastaava tilanne, jossa todelliset ammattien ongelmat ja haasteet nousevat esille. Opiskelijan rooli on toimia aktiivisena kokeilijana ja tekijänä, kun taas opettajan rooli tässä on enemmänkin tukija ja ohjaaja.

Kontekstuaalisessa lähestymistavassa oppiainekeskeisyys korvataan ongelmaakeskeisydellä ja tentit soveltavilla, todellisiin ongelmatilanteisiin liittyvillä tehtävillä (Manninen, Burman, Koivunen, Kuittinen, Luukannel, Passi, Särkkä 2007, 33). Käytetään suljettuja ja avoimia harjoitustehtäviä. Suljetuilla harjoitustehtävillä tarkoitetaan toistamista tukevia tehtäviä, joihin voidaan kopioida vastaukset suoraan oppikirjoista tai luennoista, avoimissa harjoitustehtävissä opiskelija joutuu sen sijaan etsimään, soveltamaan ja yhdistelemään erilaista tietoa. (Manninen, Burman, Koivunen, Kuittinen, Luukannel, Passi, Särkkä 2007, 33). Käytännössä siis voidaan vaikka harjoitella laskemaan tuotteen hintaa oikeassa ympäristössä ja oikeasta tuotteesta. Esim. katetuottolaskelman kaavan avulla selvittämään mistä tuotteen hinta muodostuu. Toinen esimerkki voisi olla vaikkapa kasvien tieteellisten nimien opiskelusta niiden oikeassa ympäristössä, jossa on oikeita esimerkkejä esim. kasvitieteellinen puutarha.

4.2 Osittain avoin ja suljettu oppimisympäristö

Tässä korostuu erityisesti opetuksen verkostoituminen työelämään ja reaalimaailman tarpeet. Työssäoppiminen ja opiskelijaa tukevat ohjauskäytännöt ovat tärkeitä seikkoja, mutta ihanteena on kuitenkin tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja itseohjautuvuutta. Osittain avoimen oppimisympäristön tuomat mahdollisuudet ovat enemmän hyödynnettävissä opiskelun loppuvaiheessa ja taas suljetun oppimisympäristön tuomat opettajajohtoisemmat didaktiset keinot taas toimivat paremmin opiskelujen alkuvaiheessa.

Osittain avoin oppimisympäristö antaa opiskelijalle enemmän vapautta oman opiskelun tavoitteisiin ja suunnitteluun, mutta täysin avoin oppimisympäristö antaa jo liikaa vapautta ja voi jopa muodostua liian vaativaksi hallita monen opiskelijan kohdalla. Oppija ei tunne vielä kaikkia alan erityispiirteitä ja näin voi tämä vaikuttaa motivaation laskemiseen.

Suljetussa oppimisympäristössä opetus tapahtuu opettajajohtoisemmin, mutta opettajalla on mahdollisuus tuottaa suljettuun oppimisympäristöön omien harjoitteiden kautta mm. yhteisöllisen oppimisen keinoilla erilaisia didaktisia näkökulmia opetukseen ja näin hyödyntää muidenkin oppimisympäristöjen antamia mahdollisuuksia.

Prosessikeskeisyys ja sen tuoma kokonaisvaltainen ymmärrys opittavan asian merkityksellisyydestä antaa jo hieman edistyneemmälle oppijalle mahdollisuuden verkostoitua paremmin työelämän kanssa ja oman aktiivisuuden sekä itseohjautuvuuden kautta löytää uusia väyliä toteuttaa oppimaansa. Opiskelija oppii yhdistelemään tietoa ja taitoja uusissa yhteyksissä ja näin syntyy motivaatioita oppimiseen.

4.3 Teknologiapohjainen oppimisympäristö

Tämä oppimisympäristö tuottaa paljon mahdollisuuksia ja kuuluu nykyaikaiseen opetukseen tärkeänä osana. Verkkosivustoilla voi olla tarjolla oppimateriaalia, opiskeluohjeita, tehtäviä, keskustelualueita ja oppimispäiväkirja. Tässä työskentelyssä voidaan hyödyntää mm. oppilaitoksen omaa verkkopohjaista oppimisympäristöä tai sosiaalisen median antamia mahdollisuuksia. Sosiaalisen median tuomat mahdollisuudet opetuksessa toimivat parhaimmillaan erilaisten projektien yhteydessä ja nopeassa tiedottamisessa.

Teknologiapohjainen oppimisympäristö toimii hyvänä apuna mm. tiedonhankinta – ja tiedonkäsittelytehtävissä, joissa tarkoituksena on oppia löytämään tarpeellista tietoa ja oppia suodattamaan vähemmän tarpeellinen pois. Tiedonhankintataito kuuluu tärkeänä osana ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta. Oppijan on tärkeää ymmärtää nykyaikaisen viestintäteknologian ja erilaisten sovellusten tuomat mahdollisuudet käsityöammattien opiskelussa ja tiedonhankinnassa sekä työelämän muuttuvissa tilanteissa.

5 Kestävän kehityksen näkökulma floristiikan ja sisustusalan koulutuksessa

Kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen päämääränä on lisätä oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön ja ihmisen hyvinvoinnin puolesta. Koulun tulee kasvattaa ympäristötietoisia, kestävään elämäntapaan sitoutuneita kansalaisia, jotka osaavat rakentaa tulevaisuutta ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäville ratkaisuille. <http://www.edu.fi/teemat/keke/> 18.3.2012

Floristiikan ja sisustusalan koulutuksessa kestävä kehitys näkyy monella tasolla. Opiskelijan oman ammatti-identiteetin hahmottumisen ja kehittymisen kannalta on tärkeää sisäistää omalla ammattialalla vallitsevat kestävä kehityksen ilmenemisen muodot.

Kestävä kehitys näkyy koulutuksessa, esimerkiksi vastuullisuutena, opetuksen korkean tason takaamisena, henkilökunnan koulutuksena, tulevaisuuden innovaatioiden havaitsemisena sekä opiskelijoiden kasvattamisena ja ohjaamisena vastuuntuntoisiksi, ongelmanratkaisutaitoisiksi alan ammattilaisiksi.

Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittäminen itsenäisen työskentelyn ohella vahvistaa opiskelijoiden itseluottamusta ja ammattiin kasvamista. Kulttuurisen kestävyuden näkökulmasta tutkitaan alan historiaa ja perinteitä, opitaan vaalimaan niitä ja kenties tuomaan uudessa valossa tähän päivään.

Ekologisuus ilmenee luontoystävällisillä ja vähän luontoa kuormittavilla ammatillisilla valinnoilla, esimerkiksi työmenetelmä- ja materiaalivalinnat. Floristiikan koulutuksessa hyödynnetään luonnonmateriaaleja, sisustusosalalla värjätään vaikkapa sipulin kuorilla.

Luontevalla tavalla kädentaitojen aloilla eri oppiaineisiin voidaan integroida kierrätys ja uusiokäyttö. Nykyaikainen toisenasteen koulutus on jo omaksunut ja ottanut käyttöön nämä mahdollisuudet. Tähän ajattelutapaan ohjaavat ja kannustavat erilaiset hankkeet ja tunnustukset. Yksi tällainen on ENSI- ympäristökasvatusprojekti, jota esitellään kirjassa kestävä kehityksen edistäminen oppilaitoksissa.

Konstruktivisen oppimiskäsityksen mukaan voidaan ajatella, että kestävän kehityksen näkökulma integroidaan oppimiseen. Laaditaan oppimistehtäviä, joissa lähestytään kestävää kehitystä useasta eri näkökulmasta. Oppilaat voivat oman mielenkiintonsa ja mahdollisten ennakkotietojen mukaan oppimistehtävän näkökulmana käyttää esimerkiksi kierrätystä, uusiokäyttöä, ekologisuutta, energiaystävällisyyttä tai luontoystävällisiä materiaaleja. Joskus voisi olla hedelmällistä suorittaa tehtävä yksilötehtävänä, esittää tuotokset ryhmälle, keskustella yhdessä vuorollaan jokaisesta aiheesta, saada laaja-alainen tietämys kestävän kehityksen ilmenemisestä, oppia yhdessä, yhteisöllisesti.

5.1 Kestävän kehityksen opetuksen tavoitteet

Käsityöaloilla kestävän kehityksen tavoitteita voidaan käsitellä monista eri lähtökohdista. Ympäristökysymysten käsittelyä ja niihin liittyvää tietoutta kannustetaan lisäämään opetukseen. Tämä ohjaa opiskelijaa kestävän kehityksen periaatteiden omaksumiseen. Opiskelija kehittyy oman oppimisprosessinsa aikana valistuneemmaksi alansa tuotteiden käyttäjäksi ja osaa valita omassa työskentelyssään ympäristöystävällisiä tuotteita ja menetelmiä. Opiskelija oppii omien valintojensa kautta tarkastelemaan aktiivisesti ja kriittisesti käyttämiään työskentelytapoja sekä materiaaleja.

5.2 Näkökulmia ympäristökasvatukseen

Oppimistehtävien avulla opiskelijat ohjataan oppimistilanteisiin, joissa he kohtaavat ympäristön, tekevät havaintoja ja pohtivat, ottavat kantaa sekä kehittävät omaa vastuunottoa hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta. Merkityksellistä on lähestyä kestävä kehitys alueellisesti omasta lähiympäristöstä, vahvistaa ympäristötietoisuutta, ympäristöherkkyyttä, vastuullisuutta, ymmärrystä omilla henkilökohtaisilla valinnoilla saavutettavista vaikutusmahdollisuuksista. Alla olevassa kuviosta selviää kuinka tärkeää on ymmärtää ja sisäistää vaikutus myös globaalisti. Millainen on meidän luonnonympäristö ja miten se voidaan suhteuttaa maailman luonnonympäristöön. Riskien maantieteestä puhuttaessa voidaan pohtia onko alueella riskitekijöitä esim. ydinvoimaloita. Millainen on meidän spatiaalisuus ja alueidentiteetti, mikä on ominaista meidän kulttuurille, mikä merkitys sillä on maailman laajuisesti ajatellen.

Kuvio 2. Ympäristökasvatuksen paikallisen ja globaalin näkökulman, sekä sen sisältöalueiden keskeisiä käsitteitä kuvaa yllä oleva kaavio. (Houtsonen & Åhlberg 2005, 17)

5.3 Ekologinen kehitys

Ekologisen kehityksen lähtökohtana on luoda oppimistehtäviä, jotka kiinnittävät huomiota luonnonvarojen ja energian säästämiseen. Keskeistä on yleisen tietoisuuden lisääntyminen. Ympäristökysymyksiin liittyvien yhteiskunnallisten ongelmien ratkaiseminen edellyttää seuraavan sukupolven valmiuksien kehittämistä, ovat Houtsonen ja Åhlberg (2005, 12) havainnoineet.

Oppimisprosessin suunnittelun lähtökohtana voidaan pohtia millaisten kokemusten kautta opiskelijoille syntyy ja vahvistuu ymmärrys ekologisen elämäntavan merkityksestä tai ihmisen ja teknologian välisestä suhteesta. Mietitään miten opetussuunnitelmat ja oppimistehtävät tulee laatia, että oppilas voisi saada ko. kokemuksia. Etsitään käytännön toteuttamisen tavat eri opintokokonaisuuksissa. Etsitään ekologisen kehityksen omaksuneet yhteistyökumppanit, jotka tukevat aihekokonaisuuden oppimista.

5.4 Taloudellinen kehitys

Taloudellinen kehitys on myös tärkeä osa kestävästä kehitystä. Ruohonjuuritasolla aihetta voidaan lähestyä omien valintojen kautta, vaikkapa materiaalien vertailulla. Laajemmin oppimistehtävissä voidaan opiskelijoita ohjata pohtimaan talouden kehityksen ja vakauden merkitystä. Miten omilla valinnoilla voidaan vaikuttaa yhteiskunnan talouteen, paikallisen yrittäjyyden tukemiseen ja sitä kautta ihmisten hyvinvointiin.

Ammatillisissa oppilaitoksissa taloudellisen kehityksen oppimista voidaan tukea laatimalla oppimistehtäviä, esim. tutustuminen oman ammattialan taloudellisen kehityksen periaatteet omaksuneisiin yrityksiin. Oppimistehtävien kautta opiskelijoille muodostuu näkemys siitä, miten ympäristön tilaan voidaan talouselämässä vaikuttaa. Opiskelijoiden tulee oppia myös erilaisia kuluttajan vaikutuskeinoja ja kestävä elämäntavan käytäntöjä.

5.5 Sosiaalinen kehitys

Oppimistehtävien tulee tukea opiskelijoiden sosiaalista kehitystä, vuorovaikutustaitoja ja erilaisten mielipiteiden kunnioittamistaitoja. Oppimistehtävien kautta opiskelijoista kasvaa sosiaalisia ja aktiivisia vaikuttajia. Oppimistehtävien tulee vahvistaa myös pari- ja ryhmätyöskentelytaitoja. Käsiyöaloilla suositaan paljon projektiluontoisia oppimistehtäviä, näiden käytännön asiakastöiden työstämisen kautta myös sosiaaliset taidot ja asiakaspalvelutaidot vahvistuvat ja sitä kautta myös oma ammatti-identiteetti saa syvyyttä.

Ammatillisissa oppilaitoksissa oppilaskuntatoiminta on yksi toimintatapa oppia demokratiaa. Kun rakennetaan oppilaitosyhteisöä, joka perustuu avoimeen vuorovaikutukseen, vastuullisuuteen, luottamukseen, turvallisuuteen, viihtyisyyteen ja ympäristömyötävyyteen, vastuuta pitää jakaa asiaan ja ikään sopivalla tavalla. Olennaista on, että oppilaat pääsevät osallistumaan heidän kannaltaan tärkeiden asioiden suunnitteluun ja toteutukseen.

5.6 Kulttuurinen kehitys

Kulttuurinen kehitys osana kestäväää kehitystä vahvistaa kulttuurin kirjon, perinteiden säilymistä. Käsiyöalojen alalla tämä on hyvin vaikuttava näkökulma. Perinteitä voidaan tuoda mielenkiintoisella, uudella tavalla nykypäivään vanhaa ja uutta yhdistellen.

Oppimistehtävien laadinnassa tulee kiinnittää huomiota, että oppimistehtävät ohjaavat opiskelijoita oman lähiympäristön kehittämisen ohella tutustumaan myös kansainvälisesti arvokkaisiin kohteisiin. Oppimistehtävät ohjaavat opiskelijoita arvostamaan maailman kulttuurista rikkautta ja luonnon monimuotoisuutta.

Sosiokulttuurisen oppimiskäsityksen mukaisena esimerkkinä voidaan esille nostaa mestari-kisälli oppimismenetelmä, jossa siirretään tietoja ja taitoja, perinteitä opettajalta oppipojalle. Oppimistilanne on ainutlaatuinen, se tapahtuu autenttisessa oppimisympäristössä jossa vuorovaikutuksen merkitys korostuu.

6 Floristin ammatin kuvaus

Floristi on kukkakauppa-alan ammattilainen, joka hallitsee alan erikoisosaamisen ja tuntee alalla myytävät kasvit. Hän tuntee alan erityispiirteet ja toimii työsuhteessa tai yrittäjänä. Hän ymmärtää oman toiminnan merkityksen yrityksen kilpailuaseman ylläpitäjänä ja toimii ymmärtäen kukkakaupan laadunhallintajärjestelmään liittyvät seikat. Floristin tulee hallita kukkakaupan arkirutiinit, joihin kuuluu mm. ostot, materiaalin käsittely, liiketilasta huolehtiminen ja tuotteiden markkinointi. Hyvä käsityötaito ja korkeatasoinen asiakaspalvelun taito on floristin erikoisosaamisen päivittäistä rutiinia. Floristi näkee oman toimintansa merkityksen kestävä kehityksen ylläpitäjänä ja kehittäjänä alallamme (OPH, 2003, 17).

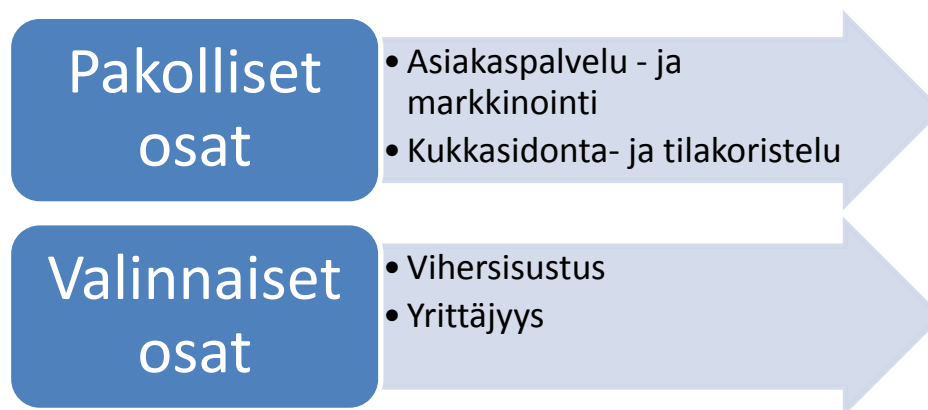
Ammattiala kehittyy jatkuvasti ja tämän vuoksi myös koulutuksen on kehityttävä työelämän antamiin haasteisiin. Suuri osa floristin työstä on asiakaspalvelua ja toimimista erilaisissa työyhteisöissä. Vuorovaikutustaidot, tiedonhankintataidot ja realistinen itsearviointikyky on osa nykyaikaista floristin toimintaa, siinä missä laadukas sidontataitokin. Tuotoksen lopusta liite 1 löytyy floristien koulutuksen opintokokonaisuuksien jakautuminen opintojaksoittain ja oppiaineittain. Kasvien ja muiden käytettävien materiaalien tuntemus korostuu kaikissa harjoitustöissä, tämä on tärkeä osa asiakaspalvelun taitoa ja ammattitaidon tärkeä mittari floristilla. Liite 2 selvittää floristien koulutuksen asiakaspalvelun ja markkinoinnin opetuksen tavoitteet ja toteuttamistavat. Korkeatasoinen käsityöntaito sekä väri, muoto – ja tyyliopin hallinta on osa floristin jokapäiväistä toimintaa kukkakaupassa, tarkemmat opetuksen tavoitteet sijaitsevat liitteenä 3 tuotoksen loppuosassa.

Opiskelijan on tärkeää opintojensa aikana oivaltaa oman alansa erityispiirteiden merkitys ja myös ymmärtää tulevaisuuden tuomat muutoksen paineet alallamme. Yrittäjähenkisen asenteen pitää olla osa jokapäiväistä toimintaa ja kulkea tärkeänä osana kaikissa tehtävissä harjoituksissa. Liite 5 kertoo yrittäjyyden valinnaisen tutkinnon osan opetuksen tavoitteet ja toteuttamistavat. Floristin toisena koulutuksen valinnaisena osana on vihersisutus, joka antaa valmiudet floristiseen lähestymistapaan vihersisutuksessa, opetuksen tavoitteet sijaitsevat liitteessä 4.

Etätyönä toteutettava kasviportfolio ja kukkasidonnan portfolio toimivat hyvänä työvälineenä myös työssäoppimisessa, jossa käytännön harjoitteiden avulla syvennetään opittuja asioita. Portfolion opetuksen tavoitteet sekä arvioinnin kohteet löytyvät 6 liitteestä.

6.1 Floristin ammattitutkinnon muodostuminen

Floristin ammattitutkinto muodostuu kahdesta pakollisesta ja kahdesta valinnaisesta tutkinnon osasta. Alla olevasta kuviosta löytyy ammattitutkinnon jakautumista kuvaava selvitys. Tutkinto on suoritettu, kun kummankin pakollisen ja toisen valinnaisen tutkinnon osa on suoritettu hyväksytysti. Ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen oppikokonaisuuksien sisältö pohjautuu näyttötutkinnon perusteisiin, opetuksen tavoitteet löytyvät liitteenä loppuosasta.

Kuvio 3. Ammattitutkinnon muodostuminen, joka selvittää siirtymää lopulliseen hyväksytyyn ammattitutkinnon suorittamiseen.

7 Sisustajan ammatin kuvaus

Sisustusalan ammattitutkinnon suorittanut alan ammattilainen voi toimia sisustusallalla tuotteiden valmistajana, suunnittelijana tai myyjänä. Hän voi työllistää itsensä yrittäjänä tai toisen palveluksessa. Ammattitaitoinen sisustaja toimii asiakaslähtöisesti, vastuuntuntoisesti ja itseohjautuvasti, hän kykenee toimimaan spontaanisti ja luovasti ratkoessaan kohdalle tulevia ongelmia.

Esimerkiksi sisustus- ja huonekalutekstiileihin suuntautunut alan ammattilainen voi toimia esimerkiksi sisustustekstiilien ompelijana, alihankintaompelijana, sisustussuunnittelijana, sisustusmyyjänä, organisointitehtävissä sisustuskohteissa, erilaisissa sisustusalan asiakaspalvelutehtävissä, alan ohjaajana tai kouluttajana. Sisustuskohteita voivat olla yksityiskodit, yritykset, julkiset tilat kuten esimerkiksi ravintolat tai juhlatilat tai vaikkapa laivojen sisätilojen sisustaminen.

Sisustusalan ammattilainen hahmottaa alan moninaisuuden ja siihen vaikuttavat tekijät. Oman ammatillisen alansa hän hallitsee hyvin, kykenee havainnoimaan jatkuvasti muuttuvaa maailmaa ja ennakoimaan tulevaa, luovasti ja idearikkaasti soveltaa ja kehittää omaa osaamistaan tuotesuunnittelun ja valmistuksen kentällä.

Hän hallitsee oman osaamisalan materiaalit ja tarvikkeet, työmenetelmät ja tekniikat. Vastuuntuntoinen sisustaja kykenee tekemään ammatillisia vertailuja ja perustella valintansa tarkoituksenmukaisella tavalla työturvallisuustekijät huomioiden. Hän on sisäistänyt kestävä kehityksen pääperiaatteet ja kykenee toimimaan periaatteiden mukaan. Alan ammattilainen tunnistaa ja kykenee hyödyntämään tieto- ja viestintätekniikkaa nykyaikaisella tavalla.

7.1 Sisustusalan ammattitutkinnon muodostuminen

Sisustusalan ammattitutkintoon valmentavan koulutuksen opintokokonaisuuksien sisältö perustuu näyttötutkinnon perusteisiin. Sisustusalan ammattitutkinnon suuntautumisalavaihtoehdot ilmenevät alla olevasta kuviosta. Suuntautumisvaihtoehdot vaihtelevat oppilaitoksittain.

Kuvio 4. Sisustusalan ammattitutkinnon suuntautumisvaihtoehtoja.

Tutkinnon suorittajan valittua suuntautumisalansa hän suorittaa kaksi pakollista tutkinnon osaa seuraavasta:

- **sisustus- ja huonekalutekstiilit:** sisustajan yhteinen ammattitaito sekä sisustus- ja huonekalutekstiilit
- **sisustusrakentaminen:** sisustajan yhteinen ammattitaito ja sisustusrakentaminen
- **sisäpintakäsittelyt:** sisustajan yhteinen ammattitaito ja sisäpintakäsittelyt
- **laivasisustusasennus:** sisustajan yhteinen ammattitaito ja laivasisustusasennus
- **kalusteet:** sisustajan yhteinen ammattitaito ja kalusteet

Lisäksi tutkinnon suorittaja suorittaa yhden seuraavista valinnaisista tutkinnon osista: messurakentaminen, stailaus, sisustusmyyntityö tai sisustusalan tekninen erikoisosaaminen. Näiden lisäksi tutkinnon suorittaja voi liittää tutkintoonsa tutkinnon osan yrittäjyys. Liite 7 kuvaa sisustus- ja huonekalutekstiileihin suuntautuneen koulutuksen opintokokonaisuuksien jakautumista opintojaksoittain ja oppiaineittain.

Tämän kehittämishankkeen liitteenä on esitetty näyttötutkinnon perusteiden pohjalta laaditut opintokokonaisuuksien tavoitteet: sisustusalan yhteisestä ammattitaidosta (liite 8) sekä sisustus- ja huonekalutekstiileistä (liite 9).

Liitteenä on myös yksityiskohtaisempi jaksosuunnitelma sisustus- ja huonekalutekstiilien materiaalituntemuksesta (liite 10), sekä verhojen ja kaihtimien valmistus – opintokokonaisuuksista (liite 11).

8 Arviointi

Arvioinnin keinoina opiskelun koko ajan käytetään lisäksi opiskelijan omaa itsearviointia ja vertaisarviointia, joiden avulla hän oppii myös analysoimaan omia töitään ja toimintaansa. Valmistavan koulutuksen arviointiasteikko on kolmiportainen. Alla olevassa taulukossa on selvitetty arviointi asteikolla 1-3.

Taulukko 1. Yleisillä kriteereillä kuvataan kohteena olevan ammattitaidon eritasoista hallintaa (Kinnunen, Halmevu, 2003, 77).

Tyydyttävä 1	Hyvä 2	Kiitettävä 3
Opiskelija osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja sekä osattava alan perustehtävät. Opiskelijan on osattava toimia tutussa ympäristössä ja tutussa vuorovaikutustilanteessa. Hänen on osattava ohjattuna etsiä työhönsä liittyvää tietoa sekä esittää se ymmärrettävästi suullisesti tai kirjallisesti. Hänen tulee tehdä annetut tehtävät ja osata arvioida itseään ja työnsä onnistumista. Hänen tulee noudattaa työaikoja, työturvallisuusohjeita, muita sopimuksia ja ohjeita sekä neuvotella poikkeamista. Opiskelija tietää kestävän kehityksen periaatteet ja huomioi niitä omassa työskentelyssään.	Opiskelijan on osattava käyttää alan työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja. Hänen on osattava alansa keskeiset työtehtävät. Opiskelijan on osattava toimia erilaisissa tilanteissa ja ryhmässä sekä käyttää omaksumiaan taitoja ja työn perustana olevaa tietoa uusissa tilanteissa. Hänen on osattava luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi. Opiskelijan on osattava hahmottaa työnsä kokonaisuutena. Hänen on otettava huomioon alansa erityispiirteitä. Opiskelijan on osattava soveltaa sääntöjä ja ohjeita erilaisissa tilanteissa ja noudattaa työturvallisuusohjeita. Opiskelijan on tehtävä annetut tehtävät omatoimisesti ja arvioitava itseään ja työtään perustuen alan teoretiseen tietoon. Opiskelija tuntee ja tietää kestävän kehityksen periaatteet ja pyrkii työskentelyllään ja materiaalivalinnoillaan toimimaan nämä asiat huomioiden.	Opiskelijan on tietoisesti osattava valita työhönsä sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja käyttää menetelmiä ja välineitä oikein. Hänen on osattava arvioida ja kehittää työskentelytapojaan. Hänen on osattava toimia aktiivisesti ja kannustavasti erilaisissa tilanteissa ja ryhmässä sekä erisidosryhmien kanssa. Hänen on osattava löytää uusia ratkaisuja ja osata ratkaista ristiriitatilanteita. Opiskelijan on osattava tehdä muutakin, kuin annettuja tehtäviä. Hänen on osattava kehittää omaa työtään, työympäristöään ja työturvallisuutta sekä kehittää ja arvioida itseään monipuolisesti voidakseen toimia muuttuvissa oloissa. Opiskelijan on osattava arvioida hankkimansa tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta. Hänen on osattava luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi ja tehdä johtopäätöksiä. Hänen on osattava asettaa asioita tärkeysjärjestykseen, tehdä suunnitelmia ja pohtia erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia, niin että hän osaa valita niistä kulloinkin sopivimman. Opiskelijan on osattava toiminnassaan ottaa huomioon alansa erityispiirteitä. Hänen on osattava hahmottaa työnsä osaksi työpaikkaansa ja sen koko toimintaympäristön toimintaa. Opiskelija tuntee ja tietää kestävän kehityksen periaatteet ja pyrkii työskentelyllään ja materiaalivalinnoillaan toimimaan nämä asiat huomioiden.

8 Yhteenveto

Työn tavoitteena oli laatia kahden käsityöammatin floristin ja sisustajan opetussuunnitelmat ja niiden tärkeimmät suuntaviivat. Hahmotimme työn yhtenä kokonaisuutena, jota lähestytään eri käsityöalojen näkökulmista. Aloimme tehdä työtä kumpikin omasta ammatillisesta kompetenssista. Siinä vaiheessa molemmat ammattialat näyttivät irrallisilta kokonaisuuksilta. Tuntui haastavalta saada aikaan yhtenäinen kokonaisuus. Työn edetessä löysimme aloilta paljon yhdistäviä ja toisiaan tukevia elementtejä. Tuntui luontevalta siirtyä käsittelemään didaktisia kysymyksiä yhtenä yhtenäisenä kokonaisuutena.

Ammatillisten oppilaitosten tehtävänä ammattitaitoisen työvoiman kouluttajana vaatii opetussuunnitelmilta työelämän käytännön tarpeiden tunnistamista ja huomioon ottamista. Oppimisympäristöajattelun myötä selkeytyi käsitys erilaisista oppimisympäristöistä ja niiden monipuolisesta hyödyntämisestä. Asian pedagogisen lähestymisen kautta hahmottui käsitys sopivimman oppimisympäristön valitsemisesta ja siten hyvien oppimistulosten saavuttamisesta.

Kestävän kehityksen periaatteiden ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen sisäistäminen ja niiden sisällyttäminen opintosuunnitelmiin on tapahtunut molempien käsityöalojen näkökulmista tarkoituksenmukaisesti ja perustellusti. Avasimme molempien käsityöalojen ammattilaisen työnkuvan. Luontevasti käsitelimme seuraavaksi mistä opintokokonaisuuksista ammattitutkinto muodostuu. Oppiainekohtaiset tuotekortit siirsimme liitteeksi työn loppuun.

Tuotoksena olemme saaneet aikaan molemmille käsityöaloille omat opetussuunnitelmat, jotka vastaavat tämän päivän tarpeita. Käsityöaloilla painotus on hyvän ammatillisen taidon oppimisissa. Ammatillisten tietojen ja taitojen lisäksi tänä päivänä menestyäkseen tarvitaan vastuuntuntoisuutta, päämäärätietoisuutta ja luovuutta ongelmien ratkaisuun. Tämä kehittämishanke on tuonut syvyyttä oppimisprosessin ymmärtämiseen.

9 Lähteet

Uusikylä, K. Atjonen, P. 2005. Didaktiikan perusteet. Helsinki: WSOY

Hätönen, H. 2006. Eläköön opetussuunnitelma 2. Saarijärvi: OPH

Houtsonen, L. Åhlberg, M. 2005. Kestävän kehityksen edistäminen oppilaitoksissa.
Helsinki: Hakapaino OY

Opetushallitus. 2003. Näyttötutkinnon perusteet. Floristin ammattitutkinto 2003.
Helsinki: Opetushallitus

Opetushallitus. 2008. Näyttötutkinnon perusteet. Sisustusalan ammattitutkinto. Helsinki:
Opetushallitus

Kinnunen, E. Halmevuori, T. 2003. Opiskelijan arvioinnin opas ammatilliseen
koulutukseen. Helsinki: Opetushallitus

Manninen, J. Burman, A. Koivunen, A. Kuittinen, E. Luukannel, S. Passi, S. Särkkä, H.
2007. Oppimista tukevat ympäristöt. Johdatus oppimisympäristöajatteluun.
Opetushallitus.

Liite1: Floristien koulutuksen opintokokonaisuuksien jakautuminen opetuksessa opintojaksoittain ja oppiaineittain

Asiakaspalvelu ja markkinointi 14 ov

Markkinointi- ja viestintätaidot

Esillepano, myymäläsomistus

Piirustus- ja tekstaus

Tuotetuntemus

Laadun hallinta

Työssä oppiminen

Kukkasidonta- ja tilakoristelu 22 ov

Kukkasidonta

Tilakoristelu

Väri- ja muoto-oppi

Toiminnan taloudellisuus

Laadun hallinta

Työssä oppiminen

Vihersisustus 2 ov

Omatoinen opiskelu 1 ov

Yrittäjyys 2 ov

Omatoinen opiskelu 1 ov

Yhteensä 40 ov

2(1)

Liite 2: Asiakaspalvelu ja markkinointi

Opetuksen tavoitteet:

- Tuntea markkinoinnin perusteet ja välineet
- Osata tuottaa ja markkinoida kukkakaupan tuotteita ja palveluita
- Ymmärtää oman toiminnan merkityksen yrityksen markkinoinnin toteutuksessa ja onnistumisessa
- Osata suunnitella, budjetoida ja toteuttaa pienimuotoisen markkinointikampanjan liikkeessä
- Tuntea yrityksen tuotteet ja palvelut
- Hallitsee kaupankäynnin kirjeenvaihdon
- Palvelee asiakkaita suomen kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä
- Osaa tuottaa ja esitellä myynnin tukena erilaisia luonnospiirroksia
- Tekstaa sujuvasti onnittelu- ja surukortin, adressin ja surusidontanauhat asiakkaan toiveen mukaisesti, tekstaus on siistiä, tasapainoisesti sommiteltua ja tarkoituksen mukaista
- Tuntee alansa tuotteet ja palvelut
- Osaa ja tunnistaa n. 1000 kasvin (puuvartisia, perennoita, kesä- ja leikkokukkia, ruukkukasveja, viherkasveja ja luonnon kasveja) tieteelliset ja suomalaiset nimet
- Osaa hinnoitella yrityksen tuotteet ja ymmärtää mistä hinta muodostuu
- Hallitsee tuotteiden myyvän esillepanon ja ymmärtää somistuksen merkityksen markkinoinnin osa-alueena
- Osaa suunnitella ja toteuttaa toimivan somistuksen kukkakuppaan
- Tuntee laatujärjestelmän ja ymmärtää oman toimintansa merkityksen laadun ylläpitämisessä

Toteuttamistavat

2(2)

Lähiopetuksessa erilaisten harjoitusten ja harjoitustehtävien avulla syvennetään opiskeltavaa asiaa.

Toteutetaan kasviportfolio, mihin kerätään koko opiskelun ajalta kasvien tunnistamista helpottavia kuvia, kuvauksia ja hoito-ohjeita. Pohditaan myymälämiljöötä kokonaisuutena ja sen merkitystä markkinoinnin osa-alueena.

Tätä kokonaisuutta harjoitellaan myös työssäoppimassa käytännön työtilanteissa.

Liite 3: Kukkasidonta ja tilakoristelu

Opetuksen tavoitteet:

- Hallitsee kukkasidonnan väri, muoto - ja tyyliopin sekä osaa soveltaa niitä työssään
- Osaa tehdä tuotteita, joiden kokonaisvaikutelma on tasapainoinen ja sommittelu mielenkiintoinen ja valitun hahmomuodon mukainen
- Tuntee suomalaisen tapakulttuurin ja symboliikan ilmenemisen alalla
- Tuntee alalla käytettävät materiaalit
- Työskentelee joutuisasti välttämättä hävikkiä
- Osaa suunnitella, visioida ja esitellä kukkasidontatöitä mittakaava piirroksin ja suullisesti
- Osaa analysoida tilaa, huomioiden tilaisuuden luonne ja tilan sisustusmateriaalit
- Osaa huomioida suunnitelmissaan ja kukkasidontatöissään realistisesti materiaalien kulutuksen
- Hallitsee useita erilaisia kukkasidonnan tekniikoita ja osaa valita sekä käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti
- Tuntee ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia tekniikoita ja osaa käyttää sekä valita niitä tarkoituksenmukaisesti
- Osaa käsitellä ja varastoida kasvimateriaalia
- Osaa etsiä tietoa oikeista lähteistä ja soveltaa sitä omassa työssään oikein
- Pystyy muuntautumaan omassa työssään
- Osaa hinnoitella tuotteet ja ymmärtää mistä hinta muodostuu
- Ymmärtää mistä laadun hallinta muodostuu

Toteuttamistavat:

Lähiopetuksessa erilaisten harjoitusten avulla syvennetään opiskeltavaa asiaa.

Harjoitellaan työssäoppimassa käytännön työtilanteissa.

Liite 4: Vihersisustus

Opetuksen tavoitteet:

- Osaa analysoida tilan ja sen tyylin sekä rakennus- ja sisustusmateriaalit, lähtiessään suunnittelemaan floristista vihersisustusta
- Tuntee ja osaa hyödyntää erilaisia vihersisustuksen tekniikoita, kasveja sekä muita materiaaleja ja osaa valita tarkoituksenmukaisimmat ja sopivimmat ratkaisut
- Osaa hyödyntää suunnitelmissaan kukkasidonnan väriopin, sommittelun, tyyliopin ja muoto-opin tietoja
- Osaa laatia kustannuslaskelmia ja hinnoitella töitään
- Osaa piirtää mittakaavassa suunnitelmia töistään sekä esitellä suullisesti niitä
- Osaa laatia viherkasvi-istutuksen hoitosuunnitelman
- Hallitsee viherkasvi-istutusten huoltamisen
- Hallitsee oman työnsä organisoinnin ja ymmärtää toimintansa merkityksen talouden kannattavuudessa
- Huomioi ja työskentelee kestävän kehityksen mukaisesti

Toteuttamistavat:

Lähiopetuksessa erilaisten harjoitusten avulla syvennetään opiskeltavaa asiaa.

Harjoitellaan työssä oppimassa käytännön työtilanteissa.

Liite 5: Yrittäjäyys

Opetuksen tavoitteet:

- Osaa perustaa yrityksen ja tuntee siihen liittyvän lainsäädännön
- Tuntee yrittämisen edellytykset kukkakauppa-alalla
- Tuntee yrittämisen riskit ja osaa suojautua niiltä
- Tuntee liikeidea käsitteen ja osaa käyttää sitä suunnittelussaan
- Hallitsee kukkakaupan ostotoiminnan ja osaa hallita kannattavuutta
- Osaa hinnoitella tuotteet ja hoitaa laskutuksen
- Osaa suunnitella yrityksen markkinointia liikeidean mukaisesti
- Ymmärtää verkostoitumisen merkityksen
- Osaa suunnitella yrityksensä markkinointia

Toteuttamistavat:

Lähiopetuksessa erilaisten harjoitusten avulla syvennetään opiskeltavaa asiaa.

Toteutetaan oman yrityksen liiketoimintasuunnitelma.

Liite 6: Kukkasidonnan portfolio

Opetuksen tavoitteet:

- Portfolio on opiskelijan omien töiden kokoelma ja kehittymisen kuvaus.
- Portfolion tulee sisältää omaa pohdintaa omasta kehittymisestä ja itsearviointia omista töistään.
- Portfolioon valitaan kukkasidonnan eri osa-alueista näytteitä mm. kimput, asetelmat, hääsidonta, surusidonta ja tilakoristelu.
- Työt voivat koostua työssäoppimisessa valmistetuista töistä ja koulussa tehdyistä harjoitustöistä sekä etätehtävistä.
- Portfolion ulkoasu voi olla tekijänsä mukainen, perinteinen tai sähköinen ja voi sisältää useammanlaisia materiaaleja.

Toteuttamistavat:

- Portfolio tehdään pääsääntöisesti itsenäisesti ja omista töistä.
- Portfolion aloitus tapahtuu koulussa ja sitä jatketaan itsenäisesti.
- Materiaalia kannattaa kerätä viikoittain ja kirjata ns. opintopäiväkirjamaisesti opittuja asioita. Tähän kannattaa kirjata mm. omaa arviointia töistään ja työskentelystään, vertaisarviointeja ja opettajan antamaa palautetta, sekä muita huomionarvoisia seikkoja.
- Portfolion ns. kokoamisvaiheessa on hyvä valita siihen tärkeimmät omaa kehitystä parhaiten kuvaavimmat materiaalit.
- Lopuksi kannattaa liittää itsearviointi koko portfolioista ja sen onnistumisesta.

Arvioinnin kohteet

- Sisältö, eri aihealueet, loogisuus, idea.
- Kehitysprosessin kuvaus ja itsearviointien käyttö sekä perustelut esiteltäville työkokonaisuuksille.
- Ulkoasu, siisteys, oikeakielisyys, oman ammattialan sanaston ja käsitteistön hallinta.

Liite 7: Sisustus- ja huonekalutekstiileihin suuntautuneen koulutuksen opintokokonaisuuksien jakautuminen opetuksessa opintojaksoittain ja oppiaineittain

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT:

Sisustusalan yhteinen ammattitaito

Sisustus- ja huonekalutekstiilit

VALINNAISET TUTKINNON OSAT:

Messurakentaminen

Stailaus

Sisustusmyyntityö

Sisustusalan tekninen erikoisosaaminen

NÄIDEN LISÄKSI TUTKINTOON VOI VAPAASTI LIITTÄÄ TUTKINNON OSAN

Yrittäjyys.

Liite 8: Sisustusalan yhteinen ammattitaito

Opetuksen tavoitteet:

- Tuntea tilan eri tekijät ja niiden merkityksen sisustuskokonaisuudessa
- Tuntea valaistuksen peruskäsitteitä ja valaistuksen vaikutuksen sisustuskokonaisuuteen
- Osaa tulkita työssä tarvitsemiaan rakennuspiirustuksia
- Osaa laatia yksinkertaisen teknisen piirustuksen
- Osaa laatia tarjouksen tai tarjouspyynnön työkohteesta
- Osaa käyttää tiedonhankintamenetelmiä ja –lähteitä
- Osaa verkostoitua ja tehdä yhteistyötä eri alojen ammattilaisten kanssa ja hyödyntää vuorovaikutustaitoja omassa työskentelyssään
- Tuntee erityisryhmien tarpeet tilojen käyttäjinä
- Tuntee rakentamisen ja sisustamisen perinnettä
- Osaa huomioida työssään rakennussuojelun määrittämät asiat

Toteuttamistavat:

- Tämä tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyn suunnitelman mukaan todellisissa työprosesseissa.
- Tarvittaessa tutkintosuoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä tai muilla dokumenteilla.
- Tutkinnon osa suoritetaan mieluiten muiden tutkinnon osien yhteydessä.
- Kun tämän tutkinnon osa suoritetaan muiden tutkinnonosien yhteydessä, on tutkintotilaisuuden järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

Liite 9: Sisustus- ja huonekalutekstiilit

Opetuksen tavoitteet:

- Osaa tehdä havainnot tilasta ja sen tyylistä, väreistä, muodoista ja sommittelusta
- hallitsee tuotesuunnittelun asiakaslähtöisyyteen ja tilan havainnointiin perustuen
- tuntee, osaa vertailla ja valita erilaisiin sisustus- ja huonekalutekstiileihin soveltuvia materiaaleja ja tarvikkeita
- tuntee erilaisia sisustus- ja huonekalukankaissa käytettäviä viimeistyksiä
- tuntee ja osaa laatia alan teknisiä ja tunnelmallisia työpiirroksia
- hallitsee suunnittelu- ja valmistusprosessin
- hallitsee tuotteiden mitoittamisen, kaavoittamisen ja menekin taloudellisen laskemisen
- tuntee ja osaa valita teknisesti perustellut valmistuksen rakenteet ja yksityiskohdat
- tuntee ja osaa soveltaa erilaisia ripustus- ja kiinnitysratkaisuja
- hallitsee verhojen ja kaihtimien ripustamisen ja viimeistelyn
- tuntee ja osaa hyödyntää tarkoituksenmukaisesti erilaisia verhotankoja ja –kiskoja
- osaa kevyiden, irrotettavien huonekalu- ja kalustepäällisten mitoituksen, leikkuun, valmistuksen ja kiinnittämisen
- Osaa käyttää sisustus- ja huonekalutekstiilien valmistukseen, asennukseen ja kiinnitykseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita ja tietää työturvallisuuden merkityksen työskentelyssään
- osaa esitellä tuotteen asiakkaalle omia ammatillisia valintoja perustellen
- osaa analysoida omaa toimintaansa ja sen kannattavuutta
- hahmottaa kustannusten laskemisen ja tuotteiden hinnoittelun
- osaa huomioida kestävä kehityksen periaatteet ja niiden vaikutuksen tuotteen elinkaareen nähden

Toteuttamistavat:

- lähipäivien aikana saadaan perustietoa sisustus- huonekalutekstiileihin soveltuvista materiaaleista, ompeluteknisistä ratkaisuista sekä kiinnitysmekanismeista, tehdään myös erilaisia kokeiluita

- etäjaksojen aikana työskennellään itseohjautuvasti, tarpeellista tietoa etsien
- tehdään käytännön asiakastöitä, hyödynnetään lähipäiviä ja etäjaksoja
- täydennetään omaa osaamista asiakastöiden kautta tulevien ratkaisujen myötä
- tehdään portfolio kohteen töiden vaiheista

Liite 10: Jaksosuunnitelma

SISUSTUS- JA HUONEKALUTEKSTIILIT

- **materiaalituntemus 1 ov**
 - kuitujaottelu
 - ominaisuudet
 - käyttö
 - hoito
 - kankaiden rakenteet
 - viimeistelykäsittelyt
 - palosuojaus
 - hoito

Materiaalituntemusteoria käydään läpi lähipäivän aikana, apuna käytetään alan kirjallisuutta ja materiaalinäytteitä. Tehdään repeytymis- ja polttokokeita materiaalien ominaisuuksien oppimisen tukena. Tutustutaan julkisen tilan materiaalien asettamiin vaatimuksiin ja erilaisiin käytössä oleviin kankaisiin ja tarvikkeisiin opintokäyntien aikana. Oppilaat keräävät erilaisista sisustus- ja huonekalutekstiileissä käytettävistä materiaaleista näytekansion, johon kootaan tietoa materiaalin koostumuksesta, käytöstä ja hoidosta.

Liite 11: Jaksosuunnitelma

SISUSTUS- JA HUONEKALUTEKSTIILIT

- **verhojen ja kaihtimien valmistus 6 ov**
- erilaiset verhot

Verhotarvikkeet ja –nauhat
 Erilaiset verhot ja kaihtimet
 rullaverhot
 laskoskaihtimet
 kapat
 suorat verhot
 sovellukset
 verhojen vaatimukset, suunnittelu ja valmistus
 erilaisia kiinnitys- ja asennusratkaisuja

- yhteinen asiakastyö

Tilaustyönä valmistettava verhoprojekti, lähtökohtana asiakkaan toiveet, tarpeet ja ajatukset, tilan ja käytön asettamat vaatimukset (julkinen tila) värien/muotojen/tyylin kartoittaminen

Luonnosten pohjalta kokeiluiden valmistaminen ja rakenneratkaisuiden testaaminen, kaavoittaminen, menekin ja kustannusten laskeminen

Ehdotelmien esitys asiakkaalle, mallin valinta ja tarvikehankinnat

Verhojen valmistamista, itsenäistä ja ryhmänä työskentelyä

Verhojen viimeistely ja ripustaminen

- oma kokeilukansio erilaisista verhomalleista
- oma asiakastyö

Oman vapaavalintaisen verhokokonaisuuden suunnittelu ja valmistaminen

Tilan, ympäristön ja harmonisen kokonaisuuden huomioiminen

Verhokokonaisuuden käyttötarkoituksen huomioiminen

Sovelletaan erilaisia materiaaleja, tarvikkeita, kiinnitysmekanismeja sekä verhomalleja ja ompelurakenteita tarkoituksen mukaisesti

Verhokokonaisuuden esittely asiakkaalle

Verhokokonaisuuden ripustaminen ja mahdollisten kiinnitysmekanismien asentaminen asiakkaan tilaan

Tutustutaan ennakkotehtävänä erilaisiin verhomalleihin ja rakenteisiin alan yritysten, kirjallisuuden ja internetin avulla. Lähipäivän aikana käydään läpi erilaiset verhokokonaisuudet ja niiden valmistamisen, ompelurakenteet ja työjärjestykset,

oppimisen tukena käytetään kirjallisuutta ja valmiita malliverhoja. Jokainen oppilas tekee oman kansion erilaisista verhokokeiluista. Käydään tutustumiskäynnillä

verhotarvikkeita välittävissä yrityksissä, joissa esitellään erilaisia kiinnitys- ja ripustusmekanismeja. Käydään alan messuilla luomassa kokonaiskäsitys alan tämän päivän trendeistä.